

Citácie a bibliografické odkazy

podľa Metodického usmernenia 14/2009-R
z 27. augusta 2009 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní

(1) Pri citovaní je dôležitá etika citovania ako aj technika citovania. Etika citovania určuje spôsob dodržiavania etickej normy vo vzťahu k cudzím myšlienkam a výsledkom, ktoré sú obsiahnuté v iných dokumentoch a v použitej literatúre. Technika citovania, vyjadruje, či a ako správne, podľa normy¹, autor spája miesta v texte so záznamami o dokumentoch, ktoré sú v zozname bibliografických odkazov.

(2) Pri záverečných prácach sa odporúča používať metódu citovania podľa prvého údaja (mena) a dátumu pri ktorej sa v texte uvedie v zátvorkách prvý údaj (priezvisko autora, alebo prvé slovo z názvu) a rok vydania citovaného dokumentu. Ak sa prvý údaj už nachádza v rámci textu, v zátvorkách za nim sa uvedie len rok. V prípade potreby sa v zátvorkách uvedú za rokom aj čísla citovaných strán. Ak majú dva alebo niekoľko dokumentov ten istý prvý údaj a rovnaký rok, odlišia sa malými písmenami (a, b, c, a pod.) za rokom vo vnútri zátvoriek. To isté sa urobí aj v zozname bibliografických odkazov.

(3) Jednotlivé položky v zozname bibliografických odkazov sa uvádzajú v abecednom poradí. Sú usporiadané podľa prvého prvku (údaja), za ktorým nasleduje rok vydania dokumentu. Za nim v prípade potreby nasledujú malé písmená, ktorými sa odlišujú odkazy s rovnakým prvým údajom a rokom vydania. Poradie položiek v zozname nie je číslované.

Príklady citovania:

Citácia diela, ak je autor známy:

... Základnými nástrojmi, ktoré sa využívajú pre získavanie a udržanie si zákazníkov, sú (Pernica, 2004, s. 25)

Citácia diela, ak je autor známy a ak sa prvý údaj nachádza v texte:

... Podľa Gregora (1994) sú základné výhody a nevýhody zásob nasledujúce ...

Citácia diela, ak je autor neznámy (napr. článok z internetovej stránky):

... Silver-Mealova heuristika je určená do podmienok premenlivého deterministického dopytu (The Silver-Meal Heuristic Method, 2010) ...

Citácia normy:

... Norma (STN ISO 690, 1998) uvádza ...

Odpovedajúci bibliografický zoznam:

GREGOR, M., KOŠTURIÁK, J. 1994. *Just in Time - výrobná filozofia pre dobrý management*. Bratislava : Elita, 1994. 234 s. ISBN 80-85323-64-8.

PERNICA, P. 2004. *Logistika (Supply Chain Management) pro 21. století*. Praha : RADIX, 2004, ISBN 80-86031-59-4.

¹ STN ISO 690: 1998. Dokumentácia – Bibliografické odkazy – Obsah, forma a štruktúra.
STN ISO 690-2: 2001, Informácie a dokumentácia. Bibliografické citácie. Časť 2 : Elektronické dokumenty alebo ich časti.

STN ISO 690:1998, Dokumentácia - Bibliografické odkazy - Obsah, forma a štruktúra.

The Silver-Meal Heuristic Method for Deterministic Time-Varying Demand, 2010 [online]. 2010 [cit. 2010-04-26]. Dostupné na internete: <<http://www.shvoong.com/exact-sciences/499883-silver-meal-heuristic-method-deterministic/>>

Hlavné pravidlá bibliografického zápisu konvenčných dokumentov:

- Interpunkcia: pri oddeľovaní dvoch či viacerých autorov sa používa čiarka a medzera, ak sú iniciálové skratky krstných mien, a pomlčka a medzera, ak sú krstné mená neskrátené; na oddelenie názvu a podnázvu sa používa medzera, dvojbodka a medzera; preklad názvu, ktorý sa môže pripojiť za názvom, sa dáva do hranatých zátvoriek; niekoľko miest vydania alebo niekoľko vydavateľov sa oddelí bodkočiarkou a medzerou; miesto vydania a názov vydavateľa sa oddelia medzerou, dvojbodkou a medzerou; rok vydania sa oddelí od vydavateľa čiarkou a medzerou; rozpätie čísel strán sa uvádza spojovníkom bez medzier.
- V zoznamoch bibliografických odkazov sa mená autorov alebo iných nositeľov primárnej zodpovednosti uvádzajú v invertovanom tvare, teda v poradí: priezvisko písané VERZÁLKAMI, čiarka, medzera, krstné meno, medzera, rodové meno, bodka. Napr. RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ, M. 1968; SARTRE, JP. 1957; TRAVERS, R. M. W. 1973; VON GLÖCKEL, H. 1987; VAN DER MEIJ, H. 1986.
- Ak je autorov viac než traja, uvádza sa iba prvé meno, alebo prvé dve či prvé tri, pritom sa však musí pridať výraz "et al." (et alii) alebo "a i." ("a iní") za ostatným uvedeným autorom.
- Názov korporácie ako nositeľa hlavnej zodpovednosti sa píše malými písmenami, napr. Ministerstvo školstva SR. 2000.
- Názov monografie, zborníka a periodika sa uvádza *kurzívou*. Podnázov sa pripája za názov po medzere, dvojbodke a medzere, taktiež v *kurzíve*.
- Poradie vydania sa uvádza za názvom diela v skratke: 2. dopl. vyd., 2nd ed., 2. Aufl.
- Pri seriálových publikáciách sa má čo najúplnejšie označiť zväzok, napr.: Summer [Leto] 1968; roč. 20, č. 11; 8. marec 2002; júl-august, 1999. Priebeh vydávania sa označuje napr. 1989-1999, roč. 1-11.
- Predložka "In" (t. j. "V") ako spojovací výraz pre zdrojový dokument sa má uvádzať bez dvojbodky nielen pri zborníkovom príspevku, ale aj v prípade článku v periodiku alebo časti v inej seriálovej publikácii.
- Vo vydavateľských údajoch sa uvádza: Mesto, medzera, dvojbodka, medzera, Vydavateľstvo, čiarka, medzera, rok vydania, bodka, počet strán, bodka. Dve vydavateľstvá sa spájajú bodkočiarkou. Skratka b.r. (bez roku) sa píše, ak odkazovaný dokument neuvádza rok vydania.
- Rozsah monografického dokumentu sa vyjadruje údajom o počte strán alebo zväzkov. Údaj o počte strán nie je podľa tejto normy povinný, redakcia ho však odporúča uvádzať kvôli potrebe čitateľskej znalosti informácie o rozsahu diela.
- ISBN (International Standard Book Number - Medzinárodne štandardné číslo knihy) sa uvádza na konci odkazu. Nepovinne sa zaznamenáva v prípade časti dokumentu (príspevku, článku, kapitoly ap.).
- Podobne sa to týka aj medzinárodného štandardného čísla seriálovej publikácie - ISSN (International Standard Serial Number). Uvádza sa na konci záznamu o časopise ako celku, nepovinne sa uvádza za názvom časopisu alebo iného seriálu.
- Pri citovaní, ako aj pri abecednom zostavovaní zoznamu odkazov, sa odporúča zoradiť dve alebo viaceré diela od toho istého autora podľa roku od najstaršieho po najnovšie. Ak sa odkazuje na dve alebo viaceré diela toho istého autora vydané v tom istom roku, potom sa za rokom píše malé písmeno aj v citácii aj v odkaze: 1999a, 1999b, 2000a, atď.

Príklady popisu jednotlivých druhov dokumentov v zozname bibliografických odkazov:

1. Knihy / Monografie

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov* : *podnázov (nepovinný)*. Poradie vydania. Miesto vydania : Vydavateľ, rok vydania. Rozsah strán. ISBN.

Ak sú traja autori, oddeľujú sa pomlčkou. Ak je viac autorov ako traja, uvedie sa prvý autor a skratka a kol. alebo et al., ak je to zahraničné dielo.

Prvé vydanie sa v citačnom popise nemusí uvádzať.

Príklady:

OBERT, V. 2006. *Návraty a odkazy*. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, 2006. 129 s. ISBN 80-8094-046-0.

TIMKO, J. – SIEKEL. P. – TURŇA. J. 2004. *Geneticky modifikované organizmy*. Bratislava : Veda, 2004. 104 s. ISBN 80-224-0834-4.

HORVÁT, J. a kol. 1999. *Anatómia a biológia človeka*. 1. vyd. Bratislava : Obzor, 1999. 425 s. ISBN 80-07-00031-5.

2. Článok v časopise

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov*. In *Názov zdrojového dokumentu (noviny, časopisy)*. ISSN, rok, ročník, číslo zväzku, Rozsah strán (strana od-do).

Príklady:

STEINEROVÁ, J. 2000. Princípy formovania vzdelania v informačnej vede. In *Pedagogická revue*. ISSN 1335-1982, 2000, roč. 2, č. 3, s. 8-16.

BEŇAČKA, J. et al. 2009. A better cosine approximate solution to pendulum equation. In *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*. ISSN 0020-739X, 2009, vol. 40, no. 2, p. 206-215.

3. Článok zo zborníka a monografie

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov článku*. In *Názov zborníka*. Miesto vydania : Vydavateľ, rok vydania. ISBN, Rozsah strán (strana od-do).

Príklady:

ZEMÁNEK, P. 2001. The machines for "green works" in vineyards and their economical evaluation. In *9th International Conference : proceedings. Vol. 2. Fruit Growing and viticulture*. Lednice : Mendel University of Agriculture and Forestry, 2001. ISBN 80-7157-524-0, p. 262-268.

BOĎOVÁ, M. et al. 1990. An introduction to algorithmic and cognitive approaches for information retrieval. In *18. Informatické dni : sborník referátů z mezinárodní vědecké konference o současných poznacích informačních a komunikačních technologiích a jejich využití*. Praha : Univerzita Karlova, 1990. ISBN 80-01-02079-7, s. 17-28.

4. Vedecko-kvalifikačné práce

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov práce* : označenie druhu práce (dizertačná, doktorandská).
Miesto vydania : Názov vysokej školy, rok vydania. Rozsah strán.

Príklad:

MIKULÁŠIKOVÁ, M. 1999. *Didaktické pomôcka pre praktickú výučbu na hodinách výtvarnej výchovy pre 2. stupeň základných škôl* : diplomová práca. Nitra : UKF, 1999. 62 s.

5. Výskumné správy

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov práce* : druh správy (VEGA, priebežná správa). Miesto vydania : Názov inštitúcie, rok vydania. Rozsah strán.

Príklad:

BAUMGARTNER, J. a kol. 1998. *Ochrana a udržiavanie genofondu zvierat, šľachtenie zvierat* : výskumná správa. Nitra : VÚŽV, 1998. 78 s.

6. Normy

Popis prvku:

Označenie a číslo normy:rok vydania (nie rok schválenia, alebo účinnosti) : Názov normy.

Príklad:

STN ISO 690:1998, Dokumentácia – Bibliografické odkazy – Obsah, forma a štruktúra.

Hlavné pravidlá bibliografického zápisu elektronických dokumentov:

Elektronický nosič poskytuje základné informácie pre zostavenie bibliografického odkazu, v ktorom sú povinné okrem údajov pri konvenčnom dokumente aj tieto:

- *Druh elektronického nosiča* sa uvádza v hranatých zátvorkách, napr. [online], [CD-ROM], [disketa]. Bodka sa píše iba za druhou zátvorkou.
- *Dátum vydania* zdroja sa zapíše tak, ako je uvedený v zdroji.
- *Dátum aktualizácie alebo revízie či verziu* citovaného dokumentu treba uviesť za dátum vydania.
- *Dátum citovania* dokumentu uvádzame ako deň prezretia dokumentu v hranatých zátvorkách za dátum vydania. V prípade online je to povinný údaj, pred ktorým uvedieme skratku cit., t.j. citované, napr. [cit. 2002-02-27].
- *Údaj o dostupnosti* online dokumentu je tiež povinný, uvádza sa výrazom "Dostupné v/na", za ktorým v ostrých zátvorkách < > nasledujú všetky lokalizačné prvky v postupnosti presne tak, ako to uvádza citovaný dokument. Napr. Dostupné na WWW: <http://www.education.gov.sk>.

Príklady popisu jednotlivých druhov elektronických dokumentov v zozname bibliografických odkazov:

1. Elektronické dokumenty - monografie

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov* [Druh nosiča]. Vydanie. Miesto vydania : Vydavateľ, dátum vydania. Dátum aktualizácie. [Dátum citovania]. Dostupnosť a prístup. ISBN.

Príklad:

SPEIGHT, J. G. 2005. *Lange's Handbook of Chemistry*. [online]. London : McGraw-Hill, 2005. 1572 p. [cit. 2009.06.10.] Dostupné na internete:
<http://www.knovel.com/web/portal/basic_search/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=1347&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_fromSearch=true&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_searchType=basic> . ISBN 978-1-60119-261-5.

2. Články v elektronických časopisoch a iné príspevky

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov*. In *Názov časopisu*. [Druh nosiča]. Rok vydania, ročník, číslo [dátum citovania]. Dostupnosť a prístup. ISSN.

Príklad:

HOGGAN, D. 2002. Challenges, Strategies, and Tools for Research Scientists. In *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship* [online]. 2002, vol. 3, no. 3 [cit. 2003-01-10]. Dostupné na internete:
<http://southernlibrarianship.icaap.org/content/v03n03/Hoggan_d01.htm>. ISSN 1525-321X.

3. Príspevok v zborníku na CD-ROM

Prvky popisu:

Autor. rok vydania. *Názov*. In *Názov zborníka* [Druh nosiča]. Miesto vydania : Vydavateľ, rok vydania, rozsah strán (strana od-do). ISBN.

Príklad:

ZEMÁNEK, P. 2001. The machines for "green works" in vineyards and their economical evaluation. In *9th International Conference : proceedings. Vol. 2. Fruit Growing and viticulture* [CD-ROM]. Lednice : Mendel University of Agriculture and Forestry, 2001, p. 262-268. ISBN 80-7157-524-0.

4. Článok z WWW stránky

Problematické je získavanie údajov u elektronických dokumentov (napr. autora dokumentu). Pre niektoré údaje (názov stránky, dátum aktualizácie, vytvorenia stránky) je možné použiť v prehliadači funkciu „Vlastnosti stránky“

Prvky popisu:

Autor (ak je známy). rok publikovania. Názov. [online]. Dátum publikovania, Dátum poslednej revízie [citované dňa]. <URL adresa stránky>.

Príklad (autor neznámy):

The Silver-Meal Heuristic Method for Deterministic Time-Varying Demand. 2010. [online]. 2010, [cit. 2010-04-26]. Dostupné na internete: <<http://www.shvoong.com/exact-sciences/499883-silver-meal-heuristic-method-deterministic/>>

5. Správa z archívu diskusnej skupiny

Príklad:

CARTER, Sophia. 2003. Council conclusions on the information and communication strategy for the EU. In EBLIDA - list [online]. Hague : EBLIDA, 2003-01-05; 15:05 [cit. 2003-01-10] 5 screens. Dostupné na internete: <<http://zipe-dev.kaapeli.fi/eblida/eblida-list/>>.

6. Správa z elektronickej pošty

Príklad:

OSTERTÁG, Miloš. 2003. Biologické a biochemické informačné zdroje a služby v strednej a východnej Európe [elektronická pošta]. Správa pre: Eliška NOVÁKOVÁ. 2004-02-05 [cit. 2005-02-08]. Osobná komunikácia.